

Előfizetési árak:

estén vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy cm. területen-
ként 8 fillér.
Nyilttér és magán-
érdekű közlemények
soronkint 40 fillér.

Megjelenik
minden nap, az ün-
nepek és vasárnapok
kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Íde küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felolós szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

A szabadelvűség diadala.

Debreczen, június 15.

Felvonulnak a reactio lovagjai, hogy megtámadják a magyar parlamentben a liberalismus táborát s kísérletet tegyenek arra, hogy ezt a bevehetetlen erősséget megostromolják. Fegyverzetük egészen a középkorból való, de maguk elszántak s erőszakosságuk mellett a ravaszságot és a eselt sem vetik meg harcmodorukban.

És mintha rég elmúlt idők harczi elevekedtek volna meg előttünk, a liberális táborból kivált a vezérek egyike és párbajra hívta ki a sötét fegyverzetű lovagok leg-erősebbikét, hogy a két sereg előtti tornában vivják meg ketten a harcot az egész sereg helyett.

Arra a támadásra, melyet Rakovszky István, a néppárt élcs nyelvű vezére indított, Wlassics miniszter adta meg a feleletet.

E válasz a liberalismus teljes diadalát jelenli a reactio felett és a letűnt századok eszméinek lovagjai megszégyenülten vonultak vissza s tették le győzelmes ellenfelük előtt rozsdás fegyvereiket.

Magyarország az igazi szabadelvűség hazája és hogy csakugyan az, azt már nemcsak mi tudjuk itt e hazában, hanem tudja azt az egész művelt világ, tudja és a nagy Jókainak párisi ünnepeletése alkalmával nem kisebb emberek, mint a francia akadémia tagjai tettek róla tanubizonyosságot. Wlassics miniszter válasza a mily megsemmisítő volt az ultramontán csoportra, ép-oly felemelő azokra, kik e válaszban a mindent legyőző igazság hangját örömmel hallották megcsendülni.

Nem illette a miniszter ellenfeleit szemrehányással, sőt beszédében a kiengesztelés és a béke accordjai esendültek meg, de éreztük e beszédből, hogy a hazafiatlanság bélyegét süti reá azokra, kik Magyarországon a társadalmi békét megbontani törekednek.

Hazában a felekezetek közt századok óta fennálló béke és egyetértés egyik legszebb vívmánya annak a liberális musnak, melyet a kiváló magyar államférfiak mindenkor a legnagyobb s legföltéte-nyebb gonddal őriztek, mert beláták, hogy az állami létünk fen-

maradásának egyik biztos alapkövet képezi. Ezt az alapkövet akarja kimozdítani azon irányzat, mely a felekezetek közti béke megrontására s a társadalmi egység megzavarására tör. A magyar társadalomnak épen az a hibája, hogy nincs akként egygyéforrva, mint a nagy európai nemzetek szerves társadalma s az egyes részeket összekötő kapesok még nincsenek megszilárdulva oly mértékben, hogy mint egy elválhatlan egész ellenállhatna nagyobb rázkódásoknak s a felekezeti türelmetlenség és féltékenység felszításával e társadalom ellen vétkezik a néppárt és annak vakmerő vezetői, kik elvakultságukban nem látják be, hogy e hazának teljes és zavartalan társadalmi békére van szüksége különösen most, midőn a gazdasági átalakulás nehéz időit éljük.

Nem féltjük mi a liberális must a néppárt támadásaitól, sőt a fegyverek mérkőzését olykor hasznos és jótékony erőpróbálkozásnak tartjuk, de ellenállunk az oly törekvésnek, mely kulturharcot akar becsempészni a magyar társadalomba; mert bujtogatni nagyon

TÁRCZA.

A varróleány.

Urihölgynek alajdonképen nem való ünnepnap délután sétálni menni. — igaz van, nagyságos asszonyom. De hát ha valaki a mi nagyvárosi életünket minden fázisában meg akarja ismerni, úgy mint mi, akkor le kell tenni az efajta előítéletekről.

A Kerepesi-ut! Soha sem valami szimpáikus része a városnak; hát még így ünnepnap délután! A társadalom összes alsóbb rétegei mintha itt tolnódnának össze. Munkások, eselédék, üzleti alkalmazottak, varróleányok mindenfelé, merre csak a szem lát. Egy ilyen ünnepnap délután a nagyvárosban mindig a római Szaurnáákra emlékeztet, mikor a rabszolgákat uruk szolgálják ki; ma legalább az urakat kiszorítja a szegényebb sorsú nép a városból, vagy lakásaikba internálja őket. Mert hisz ön is azt mondta, nagyságos asszonyom: uri hölgynek nem való ünnepnap délután sétálni.

Nos, persze, sok épületeset nem láthat az ember; de érdekes megfigyelésekre annál bővebb alkalom nyílik. Különben látja, nagyságos asszonyom, nemcsak mi vagyunk az egyedüli uri emberek itt; nézze, smott azt az elegáns fiatal embert, hogy siet ama kis varróleány után. Nézze, hogy kacézkodik egymással; még néhány percz, meg-

lesz az ismerkedés s a többi aztán már magától megy. Néhány heti szerelem turbékolás, majd elhidegülés, a fiatal ur eltűnik s új ünnepnap kalandokat keres. Azt mondja, nagyságos asszonyom, hogy a leány is csak ezt fogja tenni? Hogy nem becsüli semmire ezeket a szegény varróleányokat, ezeket a kis griseteket? Nos, lehet, hogy igaza van. Lehet, hogy két hónap múlva Gizike, vagy Eszike vagy Sárika vagy a hogy hívják, ismét így fog kacézkodni egy hasonló fiatal emberrel s hogy az alig bevégeződött időt követi egy új; mondom, lehet, de vannak kivételek is; és épezeknek a kedvéért kérem, nagyságos asszonyom, ne vesse meg ezeket a szegény teremteseket. Képzélje el helyzetüket: az egész héten át szakadatlanul dolgozni a varróműhelyekben vagy esetleg valami boltban elrusítani; este hazatérni egy zsörtölődő anya, vagy egy részeges apa lakába, átsírni az éjszakát s másnap ismét mosolygó arczezal fogni a munkához. Ez a szegény leányok legnagyobb részének sorsa.

Rossz néven lehet e már most tőlük venni, ha egyetlen szabad napjukon szórakozást keresnek s minthogy pénzük nincs, keresnek oly szórakozást, mely nem kerül pénzbe. Azt mondja, nagyságos asszonyom, hogy valóságos immoralitást predikálok? Nos, nem úgy van, nagyságos asszonyom; csak modern korunk felvilágosodott gondol-

kodásával beszélnek s nem a középkor egyházi kánonjai szerint. S különben tudja, mit sem gyűlölk jobban mindamellett az immoralitásnál. De hát, kérdem én, immoralitás-e az, ha egy ilyen szegény leány hallgat egy esinos uri fiu esabitó szavára, kiknek megvan minden képessége hozzá, hogy meghódítson egy női szívet?

Immoralitás-e az, hogy ez a szegény leány gyöngédség, szeretet után vágyódik, amit odahaza nem lelhet fel? Ha egy előkelő hölgy megcsalja az urát, ha egy grófkisasszony megszökik egy lovászinnással — ez, igen, ez immoralitás az én nézetem szerint. Mikor annak az előkelő hölgynek megvan mindene, amit kíván s csak épen egyet kell nélkülöznie vagy egyre kell várnia — erről az egyről sem tud lemondani, — az immoralitás; de nem nevezhetjük annak a szegény leány botlását, akinek semmije sincs, csak ez az egy. Modern korban élünk; nagyságos asszonyom, melyben az egyén érvényesülni akar s kell is, hogy érvényesüljön. Sőt mi több, van rá eset, mikor még egy uri nő botlását sem nevezem immoralitásnak, miről majd egy más alkalommal fogunk beszélni. De a szegény leányt végleg feloldom az immoralitás vádjától.

Eltekintve előbbi érveimtől, még egy leghatalmasabb érvet hozok fel a szegény, hibázó leányok védelmére. Mi gondol, nagyságos asszonyom, saját maguk térnek ők a vétkesnek nevezett ösvényre? Mondassa el

Herczeg Metternich-féle

Königswarti Richard-forrás

✱ A világ legkitünőbb asztali vize. ✱

Természetes szénsavdus tartalmánál fogva különösen alkalmas borral, gyümölcs-szörpvel vagy likőrrel való keverésre. Feltűnő gyógyhatásu emésztési zavaroknál, ugyszintén a légeső és hughyólyag idült aurutos bántalmainál. Járványos betegségek ellen biztos óvszernek bizonyult.

Országos főraktár és iroda: Budapest, VIII. József-körút 9. sz.

➡ Kapható helyben Geréby Fülöp utódai uraknál, mint főraktárosoknál ➡
és minden jobb vendéglőben.

könnyen lehet a hiszékeny elemeket és bár a magyar társadalom nagy zöme elegendő érett ahhoz, hogy ne hagyja magát ily álapos, tolok által, mint a néppárt vezetői, megtévesztetni, mégis szükséges, hogy mindannyiszor tiltakozzunk az oly kísérlet ellen, mely az alsóbb néposztályok könnyen hívóségére támaszkodva felekezeti gyűlölködést hangoztat a saját be nem vallott ézeljai érdekében. Különösen a legerélyesebben tiltakoznunk kell pedig az ellen, hogy a néppárt a magyar parlamentben az erőszakosság oly modorát inaugurálja, a minőt Rakovszky István használt a közoktatásügyi miniszter ellen. Egészen szokatlan és visszataszító jelenség az képviselőházunkban, hogy érvek helyett az erőszakra appelláljunk s mert ez a modor a megfélemlítés rendszerét akarja behozni parlamenti életünkbe, épen azért tartjuk azt veszedelmesnek és kiirtandónak. A magyar képviselőház arról ismeretes, hogy tanácskozásait mindenkor higgadt méltóság és választékos hang jellemzi. Ne engedjük, hogy e parlament valaha a Reichsrathban divatos botrányok szintere lehessen.

A készülő pörjogi reform. Mint értesülünk, dr. Plósz Sándor igazságügyi miniszter két kitűnő munkatársával, dr. Fodor Armin és dr. Térfy Gyula törvényszéki bírákkal, szakadatlanul dolgozik a polgári pörrendtartásról szóló törvényjavaslaton, melynek előadói tervezete még ezen a nyáron megjelenik. Az előadói tervezet több, mint 800 szakaszból fog állani. A munkálatok alapját az igazságügyi miniszter által évekkal ezelőtt kidolgozott polgári pör-

rendtartási javaslat képezi. Ezen törvényjavaslat keretében a váltó-eljárásról és a házassági pörös eljárásról, valamint az eljárások minden különösebb neméről intézkedés történik. — A házassági eljárásra vonatkozó rész az eddigi, ugynevezett táblai szabályzat alapján fog indulni. A váltó-keresetek pedig az 500 forint érték határon belül a királyi járásbírók hatáskörébe lesznek utalva. Az 500 forintot felüli váltókövetelések lesznek csak ezután a törvényszéknél pörölhetők.

Izzadnak a Zichyek!

(—o—) Nagy a néppártnál a dinomdánom! Szörnyű módon tüntetnek és nagyon természetes, hogy isznak is, mert a régi kortes példabeszéd szerint: „Nincs lelkese-dés ital nélkül.” Spirituszba kell tenni a néppárti választót, hogy erjedésnek ne induljon. A szent spiritusz kortes járás most Fehérmegyében uralkodik, ahol a még Árpád előtt bejött Zichyek tették le a garast és övük a hatalom, meg sör, pálinka és borméresi jog: ami sokat mond!

Az „Alkotmány” is úgy veszi észre, hogy nagyon jól megy a néppárt sora. Szeretik az emberek a vendégséget és a szives látást, a miben pedig a néppárton nincs hiány. Így választások előtt, már tudniillik még jóval a választások előtt, igen sokan szoktak lenni. Jóval a múlt választások előtt is annyian voltak, hogy majd minden kerület a számukra lett lepecsételve, mikor pedig a választások után szétnéztek, kétszázötvennégyből egyre-másra tízennyen maradtak. Mindössze is csak kétszáz kerületben buktak meg. És hát addig is sok víz lefoly még a Dunán, míg ebből a most beáldásozott fehérmegyei spirituszból követ lesz.

Addig egészen nyugodtan olvashatjuk a néppárti hivatalost, amint Széll Kálmán buktatja, Szilágyi Dezsővel falat törtet, a

Tiszákkal intrikáltat, a volt nemzeti párt-nak pedig uti laput köt a boeskorá alá: mivel aztán a szabadelvű pártnak vége lesz. Behegedül neki Molnár János apát ur és tiltakozik püspökké kandidáltatása ellen.

Csupa multság ezeket a néppárti nagyzásokat és füllentéseket olvasni. A jó páterek persze nem ismernek ennél biztosabb forrást és nyakig el vannak telve az igaz hittel: hogy az övüké lesz jövő választások után a kerek föld. A csillagok járásával persze nem törődnek, melyeknek nincs egyéb kötelességük, mint az ő malmukra hajtani a vizet. Hanem, akik a világ sorát ismerik, más szemüvegen át, más színben látják azt az ő szemeik előtt rózsaszín állapotot és a dolog körülbelül úgy áll: hogy a nagy néppárti dicsőség és diadalkiáltás, számukra nem jót jelent. Olyanféle képen hangzik, mintna bátorítás akarna lenni, mintha lelket akarnának önteni abba (spirituszból), akibe már csak hálni jár, már mint t. i. a néppárti közönségbe is. Ez a nagy „csintadratta bum-bum”, sippal, dob-bal való működés nem egészen az önértnek zenéje és mintha attól félnének, hogy az esetben, ha ezt nem mivelik, a jövőre való nagy kilátás elpárolog.

Széll Kálmánnal pedig úgy vannak, hogy nem képesek kiismerni: vajjon mi van a füle megett? Holott az orruk nem rossz, szimatoló képességük nem megve-tendő, Lavaterben jártasak, Széllal mindazonáltal nem tudnak tisztába jönni: bárátjuk-e vajjon az az ember vagy ellenségük? Simogatják, de tartózkodva, hogy megtalálja őket harapni; ha pedig ütök, folyton szemük előtt az egyszeri cáigány filozófiája: „Üsd ágyun, de ne nágyun, hogy meg ne háljun”, mert hátha utána még rosszabb következik.

Szóval, a néppártnak melege van: fő-

magának egynehány ilyen szegény leány történetét, hallgasson meg egy társalgást egy férfitársaságban, hol különösen fiatal emberek beszélgetnek s másképp fog gondolkozni. S hogy az első botlást követi a többi, már öntudatos botlás, azt fölösleges mondanom; oly sarkalatos törvénye ez az emberi természetnek, hogy mihelyt megszűnik, megszűnt egyszersmind az öntudatos ember is. Azonban minék is beszélék én itt elméletileg, mikor konkrét tényeket hozhatok fel állításom bizonyítására. Nem is akarom figyelmeztetni a novellairókra, kiknek legkedvesebb foglalkozásuk elesábitott és megcsalt szegény leányokról, leszakított és elhervadt fehér rózsákról mesélni; de hát ép azért, mert annyit mesélnek erről, fel kell tennünk, hogy az életből merítik legalább az anyag egy részét s nem tisztán képzeletükből.

A papíron a legrosszabb regények íródnak; a legnagyobb regényíró maga az élet. Kissé elesélt mondás ugyan, de igaz. Nos tehát, nagyságos asszonyom, el fogok mondani egy ilyen konkrét esetet. Szóval szóra úgy fogom elmondani, ahogy megtörtént s ne gondolja, hogy a fantáziám szüleménye, a mi következik.

Magda varrni járt valami nagyobb belvárosi szabóműhelybe. Csekélyke fizetése volt, de azért tisztességesen megélt édes anyjával, a ki himzéssel szintén jócskán keresett. Szóval, Magda azon kevesek közé tartozott, a kiknek boldog, nyugodalmassal családi otthonuk van. Atyja katonatiszt volt, vig életet élt, elverte a vagyonát, otthagya a katonaságot s rövid idő alatt elemésztette magát bánatában és szégyenében, hogy nem gondolva másra, csak önmagára, koldusbotra juttatta nejét s kis leányát. Amolyan erélytelen férfi volt, a kit a csapások összezu-

nak, a helyett, hogy munkára, cselekvésre serkentének. Amde Elza asszony, a felesége, annál erélyesebb nő volt; ha az urát nem tudta megakadályozni a tékozlásban, az csak azért történt, mert végtelenül szerette és semmivel sem törődött, ha tudta, hogy az férjének jólesik. Mikor azonban férje meghalt s ő egyedül, támasz nélkül állt a világban gyermekével, csakhamar erélyesen keresethez látott s el is érte azt, hogy soha sem kellett nyomorognia; az igaz, hogy pazarlásra sem jutott.

Igy nőtt fel Magda, csupa erényt, tisztaságot, munkásságot látva maga körül. S amilyen volt az a környezet, olyan volt ő maga is, szép, tiszta és dolgozó. Úgy e, egész novellai magasztalásba estem? De a szegény Magda meg is érdemli, hogy a magasztalás hangján szóljunk róla.

Magda boldog volt. Néha egy színházi est, egy táncmultság megszakították a munkás élet egyformaságát, míg odahaza esténként a gyöngéd anyai gondoskodás kipihentette a mindennapi munka fátalmát. S ezt a szent nyugalmat vakmerő, szentségtörő kézzel megszakította a szerelem; mert igazán szentségtörő szerelemnek lehetne ezt nevezni.

X. Béla urfinak ugyanis feltűnt a szép varróleány, akivel esténként mindig találkozott az Egyetem-utczában. Ő a kávéházból vagy tudj' Isten honnan jött, míg a leány hazafelé sietett, valahova a Gólya-utczába. Béla ur azonban felismerte, hogy ezt a leányt utczán megszólítani nem lehet; avval végleg elrontaná a dolgot. Észrevette ugyan, hogy a leány jó szemmel nézi; de látta rajta azt a bizonyos tartózkodást is.

Mit tett tehát?

Lépten-nyomon követte, kérdezősködött utána s végre annyira tájékozva volt a

leány helyzete felől, akár az maga. S Béla ur, aki időközben szenvedélyes szerelemre lobbant a szép leány iránt, türelmetlenül várta az alkalmat, hogy vele megismerkedjék.

Végre megjött ez az alkalom is. Valami ferencz-városbeli gyár hivatalnokai rendeztek zártkörű táncmultságot; de ezt a zárt kört a legnagyobb örömmel és hódolattal nyitották fel Béla ur előtt, mikor kettős előnevét s az őtágu koronáját látták névjegyéről lerini. Elajta „dzsentri”-vendég ritkaságszámba megy ám a zártkörű táncmultságokon. A „Gyapjumosó-gyár részvénytársasága” meg a „Vulkán” gépgyár t. ez. hivatalnoki kara bizonyára irigykedni fog rájuk. Így gondolkodtak a derék tisztviselők. S mikor Béla ur megjelent a táncmultságon, nem volt sietősebb dolguk, mint bemutatni az ünnepelet bálkirálynőnek, a szép Magdának, akinek hiszen szintén volt előneve s őtágu koronája, ha e mellett varrni járt is; a kettő kiegyenlíti egymást. És így megtörtént az ismerkedés.

Ha novellát írnék, most elkezdheném ecsetelni a fiatal szívek tavaszának ébredését, zengenék rózsabimbóról stb. stb. De hát ezt, minthogy igaz dologról van szó, ugyebár elengedi, nagyságos asszonyom? Nos, ha igen, úgy akkor mindjárt csak ott folytatom, ahol már tüzes s mégis oly szűzi csókok esattantak el s ahol Béla ur már csendes diadallal gondol a végső győzelem örömeire, míg Magda bohó szerelmében istenényé, bálványává teszi.

És végre diadalmaskodott Béla ur. Mindennapos vendég volt a Magdáék házában s így nem tűnt fel, bármely órában jött is estefelé, mikor Magda már otthon volt. De a mama, ha magára hagyta is a fiatalokat, mindig a közelben volt. Az ő figyelmét nem

lülről is tütik, alulról is, kívülről is, belülről is és a Zichy grókok izzadnak. És vajjon mit akarhatnak ez izzadással elérni? A pokoltól félnek, vagy elevenen akarnak a mennyországba jutni? Megfoghatatlan és érthetetlen ez a nagy enerzsia!

A kínai forradalom.

— Express-tudósítás. —

Budapest, június 14.

A hatalmasságok tökéletes egyetértését hangsúlyozzák a tudósítások minden oldalról. Ez az egyetértés nemcsak a pekingi követekre, hanem a kabinetekre is kiterjed. Mind jobban megerősödik az a nézet, hogy a jelenlegi kínai zavart egyik hatalmasság sem akarja a maga céljaira kizsákmányolni. Oroszország sincsen ez idő szerint abban a helyzetben, hogy valamelyes kockázatos akcióba menjen bele. A Kelet-Ázsiában érdekelt valamennyi hatalmasság arra törekszik, hogy összhangzó eljárással védelmezzék meg a közös érdekeket a közös veszedelemmel szemben. A kormányoknak ez az elhatározása megnyugtathatja az európai közvéleményt arról, hogy a boxerek lázadása nem fenyegeti a világ békéjét.

Japán magatartása kezd ujabbán több figyelmet magára vonni. Ennek a kelet-ázsiai szigetországnak életérdeke, hogy sem Kinában, sem Kóréában más hatalmasság a hegemoniát magához ne ragadja. A tokiói kormány kész ezt bármely erőfeszítéssel megakadályozni. Ezért akképen intézkedett, hogy nemcsak a japán flotta, hanem a szárazföldi sereg is minden pillanatban mozgósítható legyen. A pekingi japán követség titkáranak meggyilkolása újabb tápot nyújt a japánok izgatottságának. Hanem azért bizonyosra vehető, hogy kényszerítő szükség nélkül Japán sem fog agresszív módon föl lépni.

A hatalmasságok szemmel látható összetartásának már is megvan az az üdvös hatása, hogy a pekingi kormány beleegyezett a nemzetközi csapatok bevonulásába Pekingbe. A boxerek megpróbálták ugyan fel-

tartóztatni a 2000 főnyi csapatot, hanem az angolok széitverték őket. A lázadók 30—40 halottat hagytak a csatatéren.

Port-Arthurban 2000 főnyi orosz csapat szállott hajóra azzal a rendeltetéssel, hogy Takuba és onnan valószínűleg Pekingbe menjen.

London, június 14. A Daily Telegraph jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Peking városán kívül kínai csapatok vannak, a melyek elsánczolják magukat és ágyúikat az angol és az amerikai követségre irányították. — A Daily Mail nek jelenti Tiencinből 12-iki kelettel, hogy Takuban gyalogságból, lovasságból és tüzérségből álló 2000 főnyi orosz csapat szállt partra.

Titokzatos álmok.

Különös eset történt a minap Schmückwitz nevű németországi falucsukában. Egy odaváló földműves felesége hónapokkal ezelőtt nyomtalanul eltűnt s hiábavaló volt minden kutatás, nem lehetett kideríteni: mi történt vele.

Az asszony a szomszéd faluba igyekezett azon a napon, mikor eltűnt Vására akart menni s kis kocsiiban tolta maga előtt az eladásra szánt holmit; utja egy erdőn vezetett keresztül. Többen látták, hogy befordult az erdőbe vezető utra — ezután nyoma veszett.

Most azonban váratlan eset történt, mely azonnal nyomra vezette a rendőrséget. Az asszony tizenöt esztendő fia oldotta meg a rejtélyt álmának segítségével. Azt beszélte ugyanis, hogy álmában látta, amint anyját három ember megtámadta az erdő közepén. Kocsiját elvették tőle, magát pedig meggyilkolták, a holttestet azután elásták egy bokor mellett. Még azt is meg tudta mondani a fiu, hogy az utól milyen távolságra esik ez a bokor.

Eleinte semmibe sem vették az álmát, valaki azonban később megkockáztatta, hogy mégis jó volna megbizonyosodni a különös álm jelentősége felől. Akadtak is néhányan a hiszékenyebbek közül, akik ást vettek a vállukra és kutatni kezdték az asszony holttestét a

megjelölt helyen. Nagy volt a meglepetésük, amikor az álm valónak bizonyult, — a holttestet csakugyan megtalálták ott.

A rendőrség gyanusnak találta a nyomra vezető álmot s kutatni kezdte a nyitját. Gyanuja azonban nem igazolódott be, — mert kétségtelenül kiderült, hogy a fiu nem tudhatott a gyilkosságról álomlátása előtt, annál kevésbé lehetett benne részes.

Mi lehet tehát a titokzatos álm magyarázata?

Az okkultizmus irodalmában számos hasonló esetet jegyeztek már fel. Perty a többi közt a következőt említi: Dante halála után sehogy sem tudtak ráakadni a Paradicsom tizenharmadik énekének kéziratára, pedig tüvé tették az egész házat és átkutatták a költő iráshalmazát. Hónapok múltán különös módon került meg az elveszett kézirat. Dante fia azt álmodta, hogy atyja megjelent előtte és megmutatta neki a szobában ama helyet, ahova a Paradicsom tizenharmadik énekét rejtette. Másnap csakugyan megtalálták a kéziratot a megjelölt helyen.

Az ilyen álmokat sokan babonás szempontból magyarázzák, a kevésbé hiszékeny tudósok azonban igen egyszerű okokra szokták visszavezetni az emberi lélek eféle titokzatos jelenségeit. Egy angol tudós hosszú ideig tanulmányozta az álmok kérdését s arra a tapasztalatra jutott, hogy mesterséges uton-módon is lehet előidézni az álomlátást. Egy alkalommal a többi közt odaült alvó leánya mellé és halk hangon beszélni kezdett neki valami kerti ünnepegről. A leánynak, a mikor felébredt, ez volt az első szava:

— De szép álom volt! kerti ünnepegről álmodtam.

Ez a tudós írja a következő esetet is: Egy ismerőse azt álmodta egy alkalommal, hogy öcsese leesett a lóról s úgy vitték haza eszméletlen állapotban. Ébredése után berohant atyjához a másik szobába, hogy elmondja neki nyugtalanító álmát. Alig fogott szóhoz, apja csodálkozva kérdezte tőle:

— Hat már tudod? El akartuk előtéd titkolni, a míg jobbra fordul az állapota. De hát hogyan tudtad meg?

Amaz elbeszélte ezután különös álmát, de maga sem tudta megfeyteni: hogyan történhetett az álm és valóság összetalalkozása. Később azonban rájött, hogy ennek igen egyszerű oka volt. Azalatt, míg ő aludt, a szomszéd szobában a szerencsétlenségről beszélgettek hozzátartozói s mivel a szavak tisztán eljutottak füléhez, arról álmodott, a mit alomközben hallott. Az is megtörténik, hogy valaki éber állapotban hall valamit, a mire azonban ügyet sem vet s később álmában foglalkozik vele önkénytelenül. A schmückwitzi fiu álma is kétségkívül eféle okokra vezethető vissza, habár még nem tudni, hogy mi módon lopódzott be képzeletébe az álomkép. Tán a tettesek szavai füléhez jutottak alomközben? Vagy éber állapotban hallotta beszédjüket, mely azonban csak fülébe jutott, de tudatában nem — később azután álmában foglalkozott vele öntudatlanul.

SZINHÁZ.

A szintársulat Nyiregyházán. A debreczeni szintársulat a hó 21-én tartja bucsuelőadását Nyiregyházán. Közönyt — közönyt, spanyol ezimű kerül színre utolsó előadásul, mely alkalommal a fő női szerepet Fáy Flóra játsza, kinek ezuttal lesz jutalomjátéka is. A nyiregyházai közönség meleg pártfogásban részesíti a társulatot. Napról-napra telt házak előtt játszik. E héten kedden *Egyiptom gyöngye* — *Forrai és Heltai* operettjét adták. F. Kállay Lujza jutalomjátékául. A nézőtér zsufolva volt. A darab nagy sikert aratott. Kállay Lujzát, kit a nyiregyházai közönség kedvencei közé sorol — percekig tartó tapsviharral fogadta. Virágállványokat s értékes ajándé-

Circulus.

kerülhetette el a fiatalok vonzalma egymáshoz; de nem tartotta veszélyesnek. Hadd legyen Magda egy kicsit szerelmes; aztán... hátha X ur még el is venné feleségül? Hiszen egyenrangúak, a munka, a szegénység nem szegény; Béla gazdag, nincs szüksége pénzre, így kombinált a derék Elza asszony. Azonban másképp lett. Egy bizalmas együtt-létben ugyanis Béla arra kérte Magdát, hogy jöjjön el vele a legközelebbi vasárnapon kocsikázni; majd kimennek a Svábhegyre, ott zavartalanul esőkolozhatnak stb. stb. Magda sokáig ellenszegült; nem mintha bizalmatlankodott volna; sokkal nagyobb jellemnek, tökéletesebb férfinak tartotta Bélát, semhogy bárminemű, nem gentlemanike cselekedetre képesek tartotta volna. De tudta, hogy anyja nem egyeznék bele ebbe a kocsizásba s ezért valami ürügyet kellene találni a kimaradásra. Hazudni! Hazudni az édes anyja szemébe! Ez volt oly borzasztó! Ez volt, a mitől visszaretent! De végre mégis győzedelmeskedett a szerelem s megígérte Bélának, hogy vasárnap kora délután eljön a megáldapított helyre, hol Béla már várni fogja a kocsival.

Nem tudhattam meg, micsoda ürügy alatt távozott Magda hazulról; de valami jó ürügy lehetett, mert a derék mama mit sem aggódott, elment egy pár barátját meglátogatni.

Magda pedig azalatt azárt coupéban gyorsan gördült a svábhegy felé. Akkor, néhány évvel ezelőtt, még nem volt annyira városzerű, mint ma; különben még ma is vannak szép, erdős részletei, melyek főképp tavasszal bírnak különös varázsszal.

Ide hozta Béla az ő Magdáját; a kocsii leán várakozott, ők pedig elkalandoztak a zöldelő erdőben. Mit mondjam tovább,

nagyságos asszonyom? Magda elkábulva a tavasz illatától, az erdő lehelletétől, elperzselve Béla forró, szerelmes szavainak hevétől, azt sem tudta, mi történik vele: mintha eszméletét veszítette volna. Csak mikor már Béla fénylő, szerelemittas és mégis oly diadalmas szemébe tekintett, ébredt annak tudatára, hogy ez édes percek becsületébe kerültek.

Minek folytassam, nagyságos asszonyom? Hisz ugyis tudja mi következnek! Heves szemrehányások, kibékülés, „örök” szerelem stb. stb. Hisz nem a Magda szerelmének regényét akartam elmondani; nem azt, hogy mi lett belőle. Csak azt akartam bizonyítani, hogy vannak esetek, mikor a szegény leányok botlása is menthető és nem immorális; a körülmények sodorják őket a bűn ösvényére s legtöbbször az uri népség közül ezt nem akarják elismerni. A férfiak természetesnek találják a szegények botlását, az asszonyok megvetésre, utálatra méltónak. S ez a nézet általános; még oly nemes gondolkodású hölgyek is, mint ön, nagyságos asszonyom, alsóbbrendű lényeknek tartják ezeket a szegény teremtéket.

Hiszen persze, egy olyan asszonynak, mint ön, nagyságos asszonyom, van joga megvetéssel, vagy legalább bizonyos fölény-nyel tekinteni szegény leányokra. Miért? .. azt fölösleges is magyaráznom.

De mikor olyan hölgyek szájából halom ezt, hogy: „Ah, fidonc, egy varróleány!” akik maguk sem jobbak a deákné vásznánál, akkor gyakran elfog a méreg s szeretném odakiáltani azoknak a hölgyeknek: „Hogyan, ti meritek prédikálni a morált?!”

kokat kapott s az ünneplés egész estén át tartott. A múlt héten a *Tanay*-párnak volt jutalomjátéka, őket is virágokkal s ajándékokkal halmozták el.

Színházi hírek. A debreczeni színház-szintársulat virágvasárnapról elveszti egyik kiváló nagytehetségű tagját. — Mint ösmeretes, Beöthy László, a Nemzeti színház igazgatója Debreczenben volt s megnézte T. Halmy Margitot. A kiváló művésznő játéka annyira megtetszett Beöthy Lászlónak, hogy szerződési ajánlatot tett Halmy Margitnak. — Halmy Margit a szerződést elfogadta, három évre alá írta s így még csak egy szezonban élvezhetjük művészi játékát. — Komjáthy a múlt szezonban szerződtette *Menszáros* Margitot, a pozsonyi színház tagját, — kivel azonban a szerződést felbontotta. Ez alkalommal megemlítjük azt is, hogy *Menszáros* Margit nemrég a fővárosban vendégszerepelt, azonban nem nagy sikerrel. — A fővárosi lapok egyöntetű kritikájából ez olvasható ki: — *Fáy* Flóra, kivel a „Magyar Színház”-zal szerződési célból tárgyalásokat folytatott — s a ki a Magyar Színház által leküldött szerződési ajánlatot nem tartotta kedvezőnek, — nem fogadta el s továbbra is megmarad Komjáthy-nál, kihez még különben is kétéves szerződés köti.

Értesítés a Kövesdy-hagyaték ügyében.

A néhai Kövesdy János által hagyományozott tízezer koronában részesülőkül általam kijelölt egyletek és intézetek elfogadó nyilatkozata most már beérkezett, újabb kijelölés esete és szüksége tehát nem forog fenn.

Felkérem a jelentkezőket, de nem jelölhetett egyleteket, hogy *alapszabályaik hozsám beküldött példányát s egyéb irataikat ha ezekre szükségük van, irodámban átvenni méltóztassanak.*

A végrendelet feltétlenül rám bízta e hagyomány kiosztását, tehát eljárásom indokolásul elég volna saját belátásomra hivatkoznom.

minthogy azonban szigorúan tárgyilagosan jártam el, nincs okom elhallgatni indokaimat.

A végrendelet helybeli s az örökhatályos halálakor már megalakult egyleteket kívánt megéleztetni; ez az oka, hogy nem helybeli, hanem itt csak fiókokkal bíró egyleteket s olyanokat, melyek még csak alakulóban voltak, a kiosztásnál tekintetbe nem vehettem.

Másfelől bizonyos, hogy a végrendelező a kijelölés rám bízásánál nem olyan célokat gondolt, a melyekről végrendeletében külön alapítványokkal és hagyományokkal emlékezett meg, hanem más, előtte akkor ismeretlen, sőt oly célokat, a melyeket az ő haláláig alakulhatók egyletek fognak kitűzni.

Tehát mikor százötven ref. árvagyermek ruházására és segélyezésére 360 hold tanyaföldet, a debreczeni ref. egyetem alapjára 50,000 frtot, az ének művelésére a ref. főiskolai énekárnak 10,000, a szegényügyre és dologházra együtt 15,000 frtot hagyott, azaz meghatározta mit kíván ezen céloknak szentelni, sem az árva gyermekek ruházásában buzgólkodó nagyszámú egyleteket, sem a nagyszámú dalegyleteket — nem részesíthetem, hanem csak az olyanokat, melyek a közjótékonyt s közművelődést a végrendeleti hagyományoktól eltérő alakban mozdítják elő; önként értetik, hogy ezek közül csak tizet választhattam ki.

Senkinek sincs joga kicsinyelni az örökhatályos fejedelmi alapítványait és hagyományait, nincs a végrendeleti végrehajtónak sem; pedig határozottan kicsinylés lett volna részéről, ha például ahhoz az árvasegélyező alapul szánt 360 hold földhöz valamelyik árvaruházó egylet jelölésével hozzáadok még egy hold földet, vagy 600 koronát.

Nem épen könnyű feladatomban a

gyámolítani kívánt célok kiválasztásában a nemesszívű hagyományozó általam ismert gondolkodásának megfelelően jártam el abban a tekintetben is, hogy valláskülönbségre nem tekintettem.

Debreczen, 1900. június hó 13-án.

Szilágyi Károly,
végrendeleti végrehajtó.

A közjó érdekében, hálás elismeréssel emlékszünk meg a kegyes jótévőről, — kívánva, hogy a gondviselés sok ilyen polgárt adjon városunknak és hasonló tanácsadókat, a milyen ő mellette állott, azoknak, a kik egyházat, iskolákat, árvákat és szegényeket haláluk után is részesíteni akarnak földi javaikból. Mert csakis az észszerűen és okosan elosztott jótékony alapítványok, — nem azok, a melyek szerfelett elaprózza, százfélé adatnak, — szolgálhatják nemzedékről-nemzedékre sikeresen a kitűzött célt.

HIREK.

Afférek a debreczeni pályaudvaron.

Hiteles forrásból vettük a következő sorokat:

Folyó hó 7 én reggel érkezett létaí vonaton egy idősebb és egy fiatal ur valamin összekülönbözött.

Ezen nézeteltérés a debreczeni pályaudvaron, a vonatokra váró közönség szemelátára és fülehallatára nyert *csattanós* befejezést.

A lovagiasság szabályai szerint előkészített és a Nagyerdőn lefolyandó volt páros viadal a felek kibékülése folytán elmaradt.

Ugyanazon időben és ugyancsak a helybeli pályaudvar II. osztályu éttermében Braunstein Ignác debreczeni kereskedő és annak neje, — valamint Brezák Hermann miskolczi kereskedő, egy még teljesen le nem bonyolított adás-vevési ügyletből kifolyólag összeveszttek, mely alkalommal Brezák Braunstein nejét tetteleg bántalmazta.

Ezen ügy, mint kihágási eset a rendőrség előtt tárgyalatik.

Ez röviden az eddig nyilvánosságra nem hozott tényállás.

Fájdalom — társadalmunknak a pletykától élőködő elemei csak a tényről magáról értesülvén s a személyekről mit sem tudván meg — azonnal készek voltak ez incidenset kiszínezni és hogy annál érdekfeszítőbbet produkáljanak, az egészet intelligens nők afférjeként tüntettek fel.

Szomorú világot vet társadalmunkra az, hogy köztisztviseltek álló személyekkel kapcsolatos hozott eme otromba rosszakaratu híresztelések, — habár hitelre nem találtak, mégis szájról-szájra tovább terjesztettek.

Ezzel egyidejűleg örömmel említhetjük meg, hogy ezen rosszakaratu híresztelésekkel szemben városunk társadalmának előkelőbb tagjai közül azok, kiknek e híresztelések tudomásukra jutott, nem késtek állást foglalni és a méltatlanul meghurczolt személyiségeknek ragaszkodásuk és tiszteltük megfelelő módon kifejezése által teljes elégtételt szolgáltatni.

— **Előléptetett tisztviselő.** Az Adria biztosító társulat igazgatósága Barát Lajost a társulat debreczeni vezérügynökségének titkárát, a temesvári vezérügynökség vezető titkárává előléptette. A derék, rokonszenves tisztviselő előléptetése megérdemelt jutalma annak a fáradságtalan munkásságának, melyet az intézet érdekében éveken át lankadatlan szorgalommal teljesített. Az új vezértitkártól Leszkay Ferenc vezérügynök bucsuzott el meleg szavakban a többi tisztviselő társak nevében is. Baráth Lajos már holnap elfoglalja új állását.

— **Ajánlat bakkancs-szállításra.** A m. kir. honvédelmi Miniszter ur Ó Nagyméltósága megküldvén a kamarának a honvédség részére, az 1901. évi márczius hó végéig szállítandó bakkancsok és könnyű cipők elkészítésének felvállalására vonatkozó pályázati feltételeket, ugy

a nevezett, valamint a kereskedelemügyi Miniszter ur utasította a kamarát, hogy e szállításban való részvételre a kisiparosokat hívja fel.

A m. kir. honvédség részére szükséges bakkancsokból 12,000 pár és a könnyű cipőkből 11,000 pár a kisiparosoknak tartatott fenn, a Miniszter ur által közlött s a kamara hivatalában megtekinthető feltételek értelmében, oly kikötés mellett azonban, hogy a szállításban kizárólag adófizető és ipartestületi kötelekben lévő kisiparosok és ilyenekből alakult szövetkezetek, avagy iparosok oly községből, hol a törvényben megkívánt szám hiányából ipartestület nem létesülhetett, — részesülhetnek.

A bakkancsok páronkénti ára 9 korona 70 fillérben, a könnyű cipők ára pedig páronként 8 korona 32 fillérben lett megállapítva, mely lábbelik legkésőbb 1900. évi márczius hó végéig a honvéd-központi ruhatárba Budapestre lesznek beszállítandók; a netalán már 1900. év folyamán történő szállításért esedékes kereseti összegek csak 1901. évi január elején, — a jövő évben a kitűzött határidőig bármikor beszállított lábbelikért igényelt keresmények azonban a szállítványra vonatkozó átvételi bizonyítvány számvevőségi érvényesítése után azonnal fognak kifizetettetni.

Ezen szállításban résztvenni akaró kisiparosok értesítettek, hogy az általuk közösen aláírt ajánlat, tekintet nélkül az aláírók számára, ivenként csupán egy koronás bélyeggel látandó el. Ellenben azok az iparosok, kik külön-külön ajánlatokat nyújtanak be, kötelesek külön-külön leróni az egy korona bélyegyet. — Az esetben, ha egyes iparosok vagy alkalmi szövetkezetek a részükre juttatott bakkancsok és könnyű cipők készítésétől a megrendelés után bármikből visszelépnek, kötelesek erről a kamaránál haladéktalanul jelentést tenni, hogy az ekkent rendelkezésre maradó lábbeliknek mások által leendő szállítása iránt intézkedés tételtesse.

A kamara irodájában megtekinthető szerződési feltételekben foglaltak figyelembe vételével kiállítandó és szabályszerű bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok legkésőbb folyó évi július hó 1-ig — ahol ipartestület van, annak utján, különben pedig közvetlenül — az alulírt kamarához nyújthatók be. Debreczen, 1900. június 11-én. A kereskedelmi és iparkamara nevében dr. Király Ferenc titkár. Szabó Kálmán elnök.

— **Lawn-Tennis multság.** A honvédtiszt Lawn Tennis társaság tegnapelőtt este sikerült multságot rendezett nagyerdei pályáján. A multságot társas vacsora előzte meg, mely után a *Magyariak* zenéje mellett táncz volt s a társaság a legvidámabb hangulatban a reggeli óráig együtt maradt. Jelen voltak urasszonyok és leányok: Perczel tábornokné, Széll Farkasné, Bernáth Elemérné, Melczér ezredesné, Bodnár ezredesné, Cvercek őrnagy, Szávost kapitány, Buzás főhadnagy, gróf Klebersbergné, Szunyogh Sándorné, gróf Csáky né sz. Széll Marialenne, dr. Ujfalussy Józsefné, gróf Klebelsberg Valéria, gróf Klebelsberg Erna, Perczel Margit, Antal Margit, König Göczi, Ujfalussy Mariska, Szunyogh Lili.

— **Meghívó.** A debreczeni jótékony nőegylet 1900. június hó 17-én d. u. 2 órakor az árvaház üléstermében választmányi gyűlést tart, melynek tárgyai következők: 1. Árvaügyi bizottság megalakítása. 2. Évnegyedes segélyezések. 3. Folyó ügyek.

— **Széll Kálmánról.** A La Paix című francia napilap június 11-iki számában cikket közöl, melyben Széll Kálmán magyar miniszterelnököt és politikai pályáját ismerteti meg közönségével. Elmondja, hogy a jelenlegi miniszterelnök olyan kiváló tulajdonokkal rendelkezik, hogy alig harmincéves korában képviselő, majd pénzügyminiszter lett, amely tisztéről meggyőződését követve mondott le. Politikája nemes és alkuvást nem ismerő liberális és politikai mintaképei ez irányzat legjelesebb harcosai, első sorban Deák Ferencz, a 67 es kiegyezés megalkotója. Széll kabinetje, ugymond

az ujság, az uralkodónak és az országgyűlés nagy többségének feltétlen bizodalját élvezzi, a mi módot nyújt a kormányelnöknek, hogy a Deák Ferencz szabadelvűségét ismét diadalra juttassa.

— **Közgyűlés.** A debreczeni pénzügyi tisztviselők tokepálya kerthelyiségében folyó hó 17-én, vasárnap fél 6 órakor megtartandó tisztújító közgyűlésre az egyleti tag urak tisztelettel meghívotnak. Az elnökség.

— **Meghívás** a debreczeni ev. ref. egyház felsőbb s ezzel kapcsolatos elemi leányiskolájának és tanítónőképzőjének az 1899—1900. iskolai évet záró június hó 17-én vasárnap délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor az iskola nagytermében tartandó iskolai ünnepére. A meghívó egyszersmind belépő jegy.

Az ünnepély műsora:

1. Mendelssohn. Üdvözet. Zongora-kíséret mellett éneklő az Énekkar.

2. Laura és Juliska. Vigjáték két felvonásban. Irta: Forgó bácsi.

Személyek:

Halmainé Adler V. VI. o. n.
Laura, unokahuga Sik Ilona III. o. n.
Bokrosné, házvezetőnő. Konrad Irén VI. o. n.
Korpásné Lautsek M. V. o. n.
Juliska) gyermekei: Polgár Anna III. o. n.
Annuska) Erdős Juliska I. o. n.

3. Weber C. M. Marcia maestoso. Zongorán 4 kézzel előadják: Kálmán Margit és Pósch Margit IV. o. növ.

4. Részletek Schiller „Tell Vilmos“-ából. Előadják Ábrahám Alice és Teleki Janka V. o. növ.

5. Wagner „Hiv karokon“, Lohengrin-ből. Előadja az Énekkar.

6. Tompa Mihály „Az öreg szolgál.“ Szavalja Dóczy Irén IV. o. n.

7. Mme Desbordes Valmore, „Le petit menteur.“ Előadják: Weszter Malvin és Szathmáry Erzsébet VI. o. n.

8. Népdalegyveleg. Előadja az Énekkar.

9. Ábrányi Emil „Kossuth sirja.“ Szavalja Lakatos Gizella V. o. n.

10. Gaál F. IV. Magyar rapszodia. Zongorán előadja Bugyi Irma képezdei III. o. n.

11. Csiky Gergely „A nagymama“ cz. vigjátékának I. felvonásából a IV. jelenet.

Személyek:

Szeraphine kisasszony Osváth Eszter.
Mártha Budaházy Gizella.
Flóra Szűcs Anna.
Katicza Bugyi Irma.
Janka Herskovitz Olga.
Margit Juhász Adél.
Vilma Vozáry Ilona.
Berta Rácz Erzsébet.
III. oszt. képezdei növ.

12. Mértly „Szabadság-induló.“ Előadja az Énekkar.

— **Felvétel a főreáliskolába.** A jövő 1900—1901. iskolai évre a tanulók előleges felvétele a folyó iskolai év bezárása után június hó 29., 30. és július hó 1. és 2-ik napjain fog eszközöltetni. Ezen előzetes felvétel alkalmával 9 korona 70 fillér beírási tási díjat kell fizetni és a tanuló legutolsó évi iskolai bizonyítványát és az anyakönyvi kivonatot beadni.

— **Halálozások.** Érkenézi Szilágy Ferencz földbirtokos folyó hó 12-én élete 66-ik, boldog házasságának 36. évében elhunyt. A megboldogult hült tetemeit folyó hó 14-én, délután 4 és fél órakor Érkenézen a családi sirboltban tették örök nyugalomra. — **Pethő** Mária Torday Gáborné asszony folyó hó 13-án délelőtt 11 órakor, életének 21-dik, boldog házasságának 4-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Földi

részeit ma délután 3 órakor a kistemplomban tartott gyászszertartás után a Kossuth-utcai temetőben helyezték örök nyugalomra. A boldogultat férje, Torday Gábor balmazújvárosi ev. ref. tanító, kis gyermeke és kiterjedt rokonsága gyászolja.

— **Nyilvános vizsgálatok.** A debreczeni állami főreáliskolában az 1899—1900. iskolai évet záró nyilvános vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: I. A 8. osztály növendékeivel. Érettségi írásbeli vizsgálatok május hó 16., 17. és 18-ik napjain; érettségi szóbeli vizsgálat június hó 12. és 13-ik napjain. II. A többi osztályok növendékeivel. Vallástan: a róm. katoliku soknak: június 9-én d. u. 3 órakor, az ev. reformátusoknak: június 9-én d. u. 4 órakor, az ág. h. evangélikusoknak: június 13-án d. e. 9 órakor, az izraelitáknak: június 10-én d. e. 8—12 óráig. Június hó 18-án, hétfőn: 1-ső A) osztály. Számítan. vizsg. tanár: Tvergyák (vizsg. elnök: Nádasdi); földrajz: Nádasdi (Tvergyák). 2-ik A) osztály. Magyar és német nyelv: Kardos (Beczner). 2-ik B) osztály. Magyar és német nyelv: Lux (Zimmermann). 4-ik o. Földrajz: Fazekas (Kovaliczky); Rajzoló geometria: Kovaliczky (Pálfi). Június hó 19-én, kedden: 3-ik osztály. Magyar és német nyelv: Horvay (Kardos). 5-ik osztály. Magyar nyelv: Pogány (Zimmermann); Német nyelv: Zimmermann (Pogány); Történelem: Pogány (Zimmermann). 7-ik osztály. Természettan: Harmath (Jaszenesák); Mennyiségtan és természet: Jaszenesák (Domokos). Jun. 20., szerdán: 1-ső A) osztály. Magyar és német nyelv: Zimmermann (Lux). 2-ik A) osztály. Számítan és rajzoló geometria: Tvergyák (Pálfi). 2-ik B) osztály. Rajzoló geometria: Kovaliczky (Nádasdi); Természettan: Harmath (Kovaliczky). 6-ik osztály. Magyar nyelv: Beczner (Laczkó); Francia nyelv: Laczkó (Beczner); Természettan: Harmath (Laczkó). Június hó 21-én, csütörtökön 1-ső B) osztály. Rajzoló geometria: Pálfi (Tvergyák); Természettan: Harmath (Pálfi). 3-ik osztály. Történelem: Kardos (Horvay); Francia nyelv: Horvay (Kardos); Rajzoló geometria: Kovaliczky (Horvay). 4-ik osztály. Mennyiségtan: Domokos (Beczner); Magyar és német nyelv: Beczner (Domokos). Június hó 22-én, pénteken: 2-ik A) osztály. Földrajz: Pogány (Harmath); Természettan: Harmath (Pogány). 2-ik B) osztály. Számítan: Tvergyák (Lux); Földrajz: Pogány (Lux). 4-ik oszt. Vegytan: Nádasdi (Beczner); Francia nyelv: Laczkó (Nádasdi). 6-ik oszt. Mennyiségtan: Domokos (Kovaliczky); Ábrázoló geometria: Kovaliczky (Domokos). Június hó 23-án, szombaton: 1. B) osztály. Számítan: Domokos (Lux); Földrajz: Lux (Domokos). 3-ik osztály. Mennyiségtan és természet: Nádasdi (Jaszenesák). 7-ik osztály. Magyar nyelv: Kardos (Kovaliczky); Ábrázoló geometria: Kovaliczky (Kardos). Június hó 25-én hétfőn: 1. A) osztály. Természettan: Nádasdi (Pálfi); Rajzoló geometria: Pálfi (Nádasdi). 5-ik osztály. Mennyiségtan: Domokos (Jaszenesák); Természettan: Harmath (Laczkó); Francia nyelv: Laczkó (Harmath). 7-ik osztály. Német nyelv: Laczkó (Kardos); Francia nyelv: Horvay (Kardos); Történelem: Pogány (Fazekas). Június hó 26-án, kedden: 1. B) osztály. Magyar és német nyelv: Beczner (Horvay). 5-ik osztály. Ábrázoló geometria: Kovaliczky (Pálfi); Vegytan: Nádasdy (Kovaliczky). 6-ik osztály. Német nyelv: Lux (Laczkó); Történelem: Fazekas (Laczkó); Vegytan: Nádasdi (Lux). Június hó 15-én magántanulók írásbeli vizsgálat. 16-án a magántanulók szóbeli vizsgálat. III. Rendkívüli tárgyak. A latin nyelvből: június hó 15-én

pénteken d. u. 3 órától kezdve. Tanárok: Beczner F. és Kardos A. Az egészségtanból: június hó 21-én d. u. 2 órakor. Tanár dr. Varga Emil. A tornaverseny: június hó 8-án pénteken d. u. 3 és fél órakor a nagyerdőn. A gyorsírásból: június hó 18-án hétfőn d. u. 2 órakor. Tanár: Horvay R. Rajzkiállítás a mértani és szabadkézi rajzteremben június hó 24., 25. és 26. napjain délelőtt 9 től 12 óráig. Az évzáró ünnepély, az évi bizonyítványok és jutalmak kiosztása pedig június hó 29-én délelőtt 10 órakor lesz. Az érettségi vizsgálatok délelőtt és délután, a többi vizsgálatok csak délelőtt tartatnak. E vizsgálatokra, melyek naponként reggel 8 órakor kezdődnek, valamint az évzáró ünnepélyre is, a m. t. szülők és a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk. A magánvizsgálatot tenni szándékozók kötelesek az életkor igazolására az anyakönyvi kivonatot és az előző osztályokból kapott iskolai bizonyítványt június 8-ig, továbbá az egész tandíj kiegyenlítésére 57 korona 70 fillért már a vizsgálat megkezdése előtt az igazgatóságnál beadni, illetve lefizetni. Debreczen, 1900. évi május hóban. Az állami főreáliskola igazgatósága.

— **Mulatság.** A h.-bösszörményi „Tennis“ társaság a városi fürdőkerben a játszótér helyén, f. évi június hó 23-án társasjátékokkal kezdődő, majd a fürdő-épületnél e célra bekerített helyen táncozal folytatandó zártkörű mulatságot rendez. Kezdetre: a) A „Tennis“, orosz-kugli, bábos kugli, karika-dobáló és toll labdajátékoknak, d. u. 5 óra. b) A táncmulatságnak 8 óra. Belépő-díj személyenként 2 korona, család-jegy 5 korona. Ételekről, italokról kiszolgálásról gondoskodva van.

— **Betörés egy járásbirósági hivatalba.** Billédről jelentik, hogy f. hó 7-én éjjel az ottani járásbirósági helyiségben betörők jártak, Ernuszt Gyula járásbíró hivatalos szobájának ajtaját feltörték, azután az ott helyezett nagy könyvtári szekrényt feszítették ki, a melyben az értékeket, elnöki letétek és a pénzküldeményeket vélték feltalálhatni. Miután értékes dolgokat nem találtak, a könyveket szerte hányták. A törvénykönyvek egy részét reggel a járásbiróság kerthelyiségében találták fel. A betörők csupán egy papírolót vittek el magukkal.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelme.** Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák Ferencz-utcai izr. templomban az istentiszteletet további rendelkezésig a következő időben fog tartatni: Köznapiokon reggel 6 órakor, este fél 8 órakor. Szombat és ünnepnapokon d. e. 9 órakor, d. u. 5 órakor. Pénteken és ünnepnapokat megelőző este 7 órakor.

— **Kik fürdőznek Szliácson.** A szliácsi fürdő debreczeni vendégei a következők: Schreier Elekné, dr. Bruckner Ernőné, özv. Csongrády Illésné, Tóth Józsefné, Kéki Sándorné, Ujváry Istvánné.

— **Gyilkosság az órházban.** Véres tett színhelye volt a múlt héten a panosovapetrovosszelloi vasut 5-ik számú órháza. Éjfél utáni egy órakor az istálló körül támadt zajra Józó János vasuti őr fölkelt s az ajtóhoz lépett. Abban a pillanatban oly óriási erővel ütötték fejbe, hogy rögtön meghalt. A zajra kisető feleségét is fejbe ütötték egy husánggal. A tettesek azután megugrottak. A vizsgálatot megindították ugyan, de mind-éddig eredménytelenül.

— **Lövészet eredménye.** 1900. június 14-én tartott lövészet alkalmából díjat nyertek. Legjobb szegélyléssel Szabó Sándor 1 drb 10 koronás aranyat. Legjobb mélylévéssel: Tóth Ferencz 4 koronát. Legjobb körlévéssel Baum Miksa 2 koronát.

Németh András „Debreczen városához“ czimzett szállodája
kényelmes kerthelyiségében holnap és holnapután este 8 órakor
a katona zenekar nagy hangversenyt tart. Szabad bemenet.

Kitűnő ételekről és tisztán kezelt italokról, valamint figyelmes kiszolgálásról kezeskedik a vendéglős.

— Szerelmi gombacsira. A következő mulatságos tartalmu levelet vettük, melyet minden kommentár nélkül közlünk:

„az 1900 dik év június hó 13 napja estvéjén Alsó jozsai Lakos Nagy eszter 19 éves leányban a szerelmi gomba csira anyira kifejlődött hogy e hó 9-dik napja estjén az illető uri ember után örülési eszmével rohant az illető továbbította volna magától de mindhiába volt az csak azt felelte lelke nem megyek tölled ezt észrevéve az unoka bátya bagdács jános nevű dühbe jöve az illetővel szembe nem mert szólni hanem egy munkássát sinai Janost az haza menő útjába megtámadta és kegyetlenül meg öklözte a további meg ígért ütlekek kifejlődéséről értesítjük a T. szerkesztőséget Urbán József alsó jozsai Lakos.

x **Katona zene.** Németh András előnyösen ismert vendéglője udvarkertjében **szombaton és vasárnap** este **katona zene** lesz, mely alkalommal is, mint mindig, kitűnő ételek és tisztán kezelt italok és figyelmes kiszolgálásról a vendéglős jó hírneve kezeskedik.

— **Huszár a Hortobágyon.** Érdekes leletré bukkant hortobágyi őrzárata alkalmával **Butor András** lovasrendőr. A 2 ik honvéd huszárezred egyik közhuszárját, Szabó Gábort találta ott, ki bizonyára nem a Hortobágy faunáját ment ki tanulmányozni, hanem inkább a gyöngyvéltől akart volna szabadulni. A rendőr bekísérte Szabót az illetékes katonai parancsnoksághoz.

x **Egy teljesen új** 150 forintos **Helical Premier kerékpár** 90 forintért azonnal **eladó.** Czim a kiadóhivatalban.

— **Munkásnők zendülése Szombathelyen.** Szombathelyen a Doctor S. Hermann-féle cézég tulajdonát képező szövőgyárban június 12 én a munkásnők fellázadtak a gyár vezetősége ellen, mert az a munkabéreket leszállította. Reggel hat óra után vagy száz munkásnő ökölyi kavicsokkal rakva tele kötényét, vonult a munkatérbe s aztán kimondták a határozatot: — A ki itt ma dolgozni merészel, azt agyonkövezzük!

Popper Lajos gyárigazgató ellen fordult különösen a munkásnők haragja, a kiktől 80 krajczár napibért követeltek. A gyárigazgató úgy menekült meg az asszonyok dühétől, hogy a férfi alkalmazottakkal hirtelen bezáratta a gyár kijáratait, maga pedig kecsin elhajtatva, a szombathelyi városi hatóságtól kért segédelmet. Ehen Gyula polgármester Sartory Agost rendőrfelügyelővel és egy csapat rendőrrel megjelent a helyszínen s hosszú rábeszélés után sikerült a lázongó asszonyokat, — a kik időközben egy gyári kőművest félholtra vertek — lecsillapítani. A szombathelyi városi tanács, mint iparhatóság, vizsgálatot tartott ez ügyben s a munkásnők jogos panaszainak orvoslására hívta fel a gyár vezetőségét, a mely a maga részéről úgy igyekszik a békét helyreállítani, hogy egy egész sereg munkásnőit bocsájtott el.

x **Vizsgálj meg mindenit és őrizd meg a legjobbat.** Ezt a közmondást mindenki ismeri, de mily ritkán követik! Különbözn lehetetlen volna, hogy létezzenek még családok, a melyek előtt a babkávénak Kathreiner Kneipp-maláta kávéval való keverésének előnyei ismeretlenek legyenek. A tapasztalat s számtalan éven át tett kísérletek igazolják, hogy izre és egészséges hatásra nézve a legkitűnőbb kávé csakis ezen az uton állítható elő. Egyetlenegy háziasszony se készen, a ki ezt az egyuttal olesó és a családok százazreinek elismert kávékeveréket meg nem próbálta volna, azzal kísérletet tenni, még pedig háztartási pénztárának előnyére és övéi jólétének javára.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon tisztelt kartársaknak, rokonoknak, ismerősöknek, jóbarátoknak, kik szeretett kis fiunk temetése alkalmával szülei szívünk mélyes fajdalmát résztvevő megjelenésükkel enyhíteni szivesek voltak, e helyen mondunk hálás köszönetet: Parti Ferencz és neje.

— **Sikkasztó levélhordó.** Zombolyai tudósítónk írja: Kiefusz János levélhordó már hosszabb idő óta sikkasztotta el a neki kézbesítés végett kiadott postautalványok egy részét. A pénzt azután elmulatta. A postahivatalban végre egy följelentés alapján rájöttek Kriefusz bűnös manipulációira és kiderült, hogy Kriefusz összesen 639 koronát sikkasztott el. A hűtlen levélhordót elfogták s a nagyikindai kir. ügyészség fogházába kísérték.

x **Egy könyvvezető, ki a német levelezésben is teljes jártassággal bír, egy helybeli kézműáru üzletben napi 3-4 órai mellékfoglalkozást nyer. Czim a kiadóhivatalban.**

— **Péksegédből tanár.** Horna Konstantin bécsi péksegéd éjjel kenyeret sütött, nappal pedig vasszorgalommal tanult. Letette az érettségét, beiratkozott az egyetemre, nappal oda járt, éjjel kenyeret sütött. Ily óriási vasszorgalom és vasakarát meg is termette a gyümölcsét. Letette a tanári és bölcsészettudori vizsgát s nyomban kinevezték egy trieszti középiskolához tanárnak.

x **Egy előkelő életbiztosító társaság városunkban megbízható és befolyásos főügynököt keres, egy megyei főügynökség vezetésére.** Óvadékképes urak vagy cézék sziveskedjenek ajánlataikat „Cz. S.” jellegével a kiadóhivatalhoz címezni.

— **Két munkás halála.** A szegedi álamfogház emésztő gödrének tisztítása közben, mint tudósítónk írja, nagy szerencsétlenség történt tegnap. Munka közben a gépből kiesapadó gőz Rác János munkást annyira megszéfitette, hogy az a gödörbe zuhant. — A mellette dolgozó Koszap Mihály utána kapott, hogy viszszarántsa, de a helyett, hogy társán segíthetett volna, maga is utána esett. Mikor a két embert kihúzták a gödörből, már meg voltak halva.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

A kvóta.

Budapest, június 15. Széll Kálmán a kvótajavaslatot vissza fogja vonni és a kvóta királyi döntéssel a tavalyi marad.

Országgyűlés.

Budapest, jun. 15. A képviselőházban ma apróbb ügyeket tárgyaltak, mely után Rohoczy Gedeon sürgős interpellációt terjesztett be a kereskedelmi miniszterhez, kérdezőn, hogy van e tudomása a kereskedelmi miniszter urnak arról, hogy a börzén szerb buzával a magyar gazdák érdekei ellen manipulálnak s ijesztgetésül használják, hogy a magyar buza árát lenyomják.

Hegedüs rögtön válaszolt az interpellációra. Nincs tudomása ilyen manipulációról s előbb ki fogja kérni a tőzsdetanács véleményét, hogy e kérdésre megadhassa a kellő választ.

Vita fejlődött ki az interpellációnál, melynek végeztével a miniszter válaszát tudomásul vették.

A Zmeskál-Ruffy-ügy.

Budapest, június 15. A képviselőházban Zmeskál Zoltán és Ruffy Pál képviselők összeszólalkoztak, mely miatt Ruffy provokáltatta Zmeskált. A lovagias ügyet ma békésen elintézték.

Ugron-ügye.

Budapest, június 15. Az Ugron-ügyben az összeférhetetlenségi bizottság holnap tárgyal.

A kínai forradalom.

(Legujabb távirat.)

Peking, június 15. Peking mellett komoly harc folyik a nemzetközi és kínai csapatok között.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

A következő nyilatkozatot vettük:

A „Debreczeni Ellenőr” Tek. Szerkesztőségének Debreczen.

Tisztelettel kérem, sziveskedjék az alábbi közleményt becses lapjának legközelebbi számában közzétenni.

A „Debreczeni Hírlap”-ban f. hó 6 án megjelent „Panama Debreczenben” című cikk szerzője: Katona János, a ki ide Tég-lásra szülei mint dohányos legény származott, ma sem bír ingatlan tulajdonnal, tehát nem lehet *virilis képviselő*, de nem is választott képviselő.

Mint e községnek főbírája, tartozom ezen körülményről a n. é olvasó-közönséget felvilágosítani.

Téglás, 1900. június 13 án.

Á. Kiss Sándor.
főbíró.

KÖZGAZDASÁG.

Németország állattenyésztésének fejlődése. Egyenesen bámulatos az az óriási haladás, melyet Németország állattenyésztése az utóbbi évtizedekben felmutat. Állatállománya nemcsak számra nézve emelkedett napról-napra, de minőségileg is bámulatosan javul, úgy annyira, hogy az ország hova-tovább kevéssé szorul rá a külföldi húsrá, sőt földművelési kormányának állítása szerint már ma sem szorulna rá.

Ez a dolog bennünket azért érdekel közelről, mert Németországba irányuló hus-exportunk évről-évre csökken s ami husbevételre Németország ma még rá szorul, azt is inkább a közelfekvő Dániából, jórészt azonban Amerikából fedezi, a honnan, tekintve a végtelenül olesó tengeri szállítást, jutányosabban fedezheti ez iránybani szükségletet, mint tőlünk.

Tekintsük közelebbről azon érdekes adatokat, melyek Németország állattenyésztésének fejlődését feltűntetik. Németországban 1880 ban 15,786 000 drb. szarvasmarha volt, amelyeknek száma 1897-ig felszaporodott 18 490 000 darabra, a tényleges szaporulat tehát 27,140 000 darabot tett ki. A sertésállomány pedig ugyanazon idő alatt 9,206,000 darabról 14,270 000 darabra szaporodott. De a szarvasmarhaanyag nemcsak számban, hanem súlyban is szaporodott s tíz év alatt 320 kgról 341 kg. átlagsúlyra, a sertések pedig 115 kgról 118 kgra. Ezen óriási szám- és súlyszaporodással szemben a lakosság hasonló szaporodása nem tapasztalható s míg 1883-ban minden lakosra 246 font, addig 1897-ben 272 font állat élősúly ezett. Csupán a juhlétszám csökkent mintegy 9 millió darabbal a jelzett 14 év alatt, ez azonban husnyeres szempontjából nagy jelentőséggel nem bír, mert Németországban az elfogyasztott juhok számát nem lehet évente 300.000-nél többre becsülni.

Ezek az adatok tehát kell, hogy bennünket igen közelről érdekeljenek, annyival is inkább, mert az állattenyésztés fejlődésével karöltve Németország mezőgazdasági viszonyainak egyéb iránybani hasonló fejlődése is tapasztalható, a minthogy ez a törekvő munkás, tanulni szerető s nagyon takarékosan élő néptől másként nem is vár-

* Ezen rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

ható. S ez természetes is. Az állatállomány-
nak ily óriási mérvben való szaporodásával, a
talaj megmunkálása-, betrágyázása is sokkal
jobban történhetik, mint történt régebben s
ez eredményezi, hogy ez ország természetlaga
is évről-évre nagyobbodik s ma már pl. a
buzánál elérte a 18-8 Hl. országos átlagot
hectáronként. Igaz, hogy az istállótrágya
mellett bőven használ műtrágyákat is, pl.
chilisalétromból országos átlagként fel-
használ 16-92 kgot, míg mi magyarok ugyan-
eből a műtrágyából csak 0-88 kgot hasz-
nálunk országos átlagban hectáronként, de
le is marad átlagtermésünk 11-90 hectoliterre
hectáronként.

Valóban követendő példaként áll előt-
tünk Németország a maga mezőgazdasági
kulturájával s mi nem cselekedhetünk he-
lyesebben, mint hogy kövessük ez ország
gazdaközönységét, amely czélből ismerjük el
a mezőgazdálkodást tudományának s ne un-
dorodjunk a betűtől, hanem tanuljunk, mert
a helyes gazdálkodásnak csak az elméleti
ismeretek vetik meg alapját, csak erre épít-
hető fel az okos és hasznot hajtó gya-
korlat.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **A pápa hadserege.** A Vatikánban
nemrég a pápa hadseregének összes csapa-
tai gyakorlatot tartottak. Az összes haderő,
melyel a pápa apostoli palotájában ren-
delkezik, nem több, mint 390 ember. Leg-
előkelőbb köztük a nemesi gárda, melyet
azért neveztek el így, mivel eredetileg az
arisztokrácia férfi tagjaiból alakult, kik kö-
telesek voltak a pápának testőrségi szolgálá-
tokat tenni. Most a nemesi gárda összesen 50
fiatal klerikális római nemesből áll. Parancs-
nokuk örökös jogon Alfieri herceg, akinek
a családjából már egy pápa is került ki. A
pápa svájci gárdája száz erőteljes fiatal al-
pesi lakóból áll, kiknek tulajdonképen mind
a szabad Svájcban kellene származniok,
tényleg azonban egy részük Olaszország he-
gyein született és nevelkedett. A svájci
gárda a pápa egyetlen hadteste, melynek
szervezete csakugyan katonai. Nem szabad
összetéveszteni a „guardia Palatina“-val,
melynek parancsnoka Costarosa tábornok. A
pápai esendőség Tagliaferri ezredes pa-
rancsnoksága alatt mintegy száz emberből
áll. Többen közülök azelőtt királyi karabi-
nierik voltak. A pápa katonaságához számít-
ják még a Vatikán harmincz tűzoltóját is.
Ennyiben áll az egész sereg, mely akármily-
en kicsi is, külön hetilappal rendelkezik.

* **Élelmiszer statisztika.** A legnélkü-
lözhetetlenebb élelmiszer Európában a bur-
gonya, melyből legtöbbet Irsországban fo-
gyasztanak, a mi érthető is, mert a nép ott
szegény. Ott a lakosságra minden évben
fejenként 1467 font burgonya jut. Azután
következnek Németország 1300, Németalföld
840, Norvégia és Svédország 740, Francia-
ország 700 és Ausztria-Magyarország fejen-
ként és évenként 663 fonttal. A legtöbb buza
fogy Franciaországban, hol az évi buza-
fogyasztás fejenként 407 font. Olaszországban
a fogyasztás 307, Nagy-Britanniában 250,
Németalföldön 240, Ausztria-Magyarország-
ban 230, Németországban 180, Oroszországban
93 font. A legnagyobb husevők az angolok.
Angliának minden lakója évente átlag 100 font
hust fogyaszt. Norvégiában minden lakó átlag-
os husevőfogyasztása 80, Franciaországban 77,
Spanyolországban 70, Németországban 64,
Svédországban 62, Belgiumban 61, Ausztria-
Magyarországban 60. Oroszországban, Por-
tugáliában és Németalföldön 50-50, Olasz-
országban pedig csak 24 font. Európán kívül
legnagyobb a husevőfogyasztás az Egyesült-
Államokban, hol minden lakóra fejenként és
évenként 147 font esik. Czukrot Angliában
fejenként és évenként 80 fontot, Francia-
országban 25, Svédországban 20 fontot, Né-
metországban 18 fontot, Ausztria-Magyar-
országban 15 fontot, Spanyolországban 7
fontot. Dohányt Belgiumban 110 unciát,
Svájcban 80, Németalföldön 55, Németor-
szágban 48 unciát, teát Angliában 88,
Oroszországban 9 unciát fogyasztanak. Leg-

több kávét isznak Németalföldön, Dániában
és Belgiumban, legtöbb sört Angliában és
Németországban, legtöbb bort Spanyol-,
Francia- és Olaszországban. Legmértékle-
tesebb a borivás teren Oroszország.

RÖPPENTYÜK.

* **Kifogás.** Mafra ur hajnövesztő szert vásá-
rol. Feltűnik neki, hogy a kereskedő egészen
kopasz.

— Hát ön miért nem használja a saját
szerét? — kérdi.

A kereskedő hidegvérrel felel:

— Hogy vedim lássák, mily csunya dolog
a kopaszság.

* **Borzasztó.** Hallom, hogy ebben a társa-
ságban valaki meg merte sérteni a feleségemet.
Hol van az az ember?

— Mit akar vele?

— Elvezetem az anyósomhoz.

* **Szórakozottság.** A szállodai háziszolga
dörmögi magában:

— Tessék, a professzor ur már megint a
cizlinderét tette az ajtaja elé a cipője helyett.

REGÉNY.

A világ szive.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

14.

— Mutass egyet belőle, — mondtam.

— Várjál, uram, Ignatio, nincs egy se
belőle. Nem messze az összeomlott tem-
plomtól, hol Zibalbay és leánya letelepedtek,
van a Santa Cruz hacienda (tanya), hol is,
mint tán már hallottad is, Don Pedro Mo-
reno főnöksége alatt egész esomó professzio-
natus csempész, utonálló és zsvány lakik,
bár ők olybá tüntetik fel magukat, mintha
kakao- és kávétermeléssel foglalkoznának.

Történt pedig, hogy hazafelé mentem-
ben ezeknek az embereknek kezébe estem.
Kikutattak és meglelvén zsebemben az
az aranyrögöket, magának Don Pedrónak
adták át, ki időközben szinte oda lovagolt
volt, mikor látta, hogy hal került a hálóba.
— Gondosan megvizsgálta az aranydarabo-
kat s kérdezte, hogy honnan kerültek
hozzám.

Először megtagadtam a feleletet, mire
azt mondta, hogy mindaddig, a míg meg
nem oldódik a nyelvem, bezárat egy, a ha-
ciendában levő földalatti pinczébe.

Én pedig alig vártam már, hogy fa-
lumba visszajussak és megtudjam, mi lett
a feleségemből, rászántam hát magamat s
elmondtam neki mindent úgy, a hogy volt,
hogy az aranyt eleségért adta cserébe egy
vén indián doktor, ki lányával együtt az
erdőben levő templom romjai közt lakik.

Egeknek anyja! — szölt Don Pedro,
hallottam már erről az emberről ezelőtt is,
de most már úgy hiszem, tudom, hogy mi-
ben utazik. Meg kell látogatnom, hadd tu-
dom meg, hogy is áll csak a dolgi.

Ekkor, minekutána tisztára kifosztottak
volna, sértetlenül utnak eresztettek, de azóta
már százszor is megbántam, hogy akkor
sietségemnek és szükségemnek órájában el-
árultam előtte, honnan kaptam az aranyat,
mert nagyon félek, hogy azzal azokat az
ördögöket rászabadítottam a vén vándornak
és lányának nyakára. Ebben az esetben
pedig könnyen megeshetik, hogy meggyilkol-
ják őket, mielőtt még hozzájuk juthatnál.

— Bolondul cselekedtél bizonyára, —
mondám — de úgy hiszem, az ég mégis
csak megőrzi őket. De mondd csak, Molas,
hogyan leltél fel engem s hogyan jöhettél
ide pénz nélkül?

— Volt egy kis pénzem odahaza, uram s
mikor aztán eltemettem a feleségemet, a ten-
gerpartra mentem Frontera-ba, ahol egy Vera
Cruz-ba induló hajóra állítottam be matröz-
nak. Vera Cruz-ból Mexikóba mentem s je-
lentkeztem a Sziv-Rendnek ottani fejenél,
ki, amint helyesen gyanítottam, tudott uba-
igazítást adni, hogy hol találhatlak fel-
téged.

Onnan ebbe a faluba vettem utamat s
ma éjjel ideérkeztem, minekutána teljes egy
hónapot és két napot töltöttem volna el az
uton. Most pedig, uram, ha lehet, adj ne-
kem egy kis helyet, a hol kialhatom maga-
mat, mert három nap óta alig hunytam le
a szememet s halálra ki vagyok fáradva.
Holnap aztán megmondhatod, hogy mi ize-
netet vigyek vissza az öreg embernek, Zi-
balbay-nak.

Egész éjjel tűnődtem ez új felfedezés
felett, mely reménnyel tölté el szívemet.
Lehetséges volna, hogy annyi évi vára-
kozás után elérkezett volna az eredmény
órája?

Ha van valami igazság a jóslatokban,
akkor az óra csakugyan elérkezett és mé-
gis... mégis... én nem tudtam hinni benne.
Az a vándor, a kit Molas látott, lehet,
hogy félbolond vagy csaló, szivalaku szim-
boluma pedig hamisítás.

Végül azonban mégis arra határoztam
el magamat, hogy másnap reggel, vagy leg-
alább is mielőtt lehet, leutazom Chiapába
s utána nézek a dolgok mibenlétének.

Igyen gondolkozván, ágyamra vettem
magamat s próbáltam, ha el tudnék aludni,
de sehogy se ment. Ekkor visszaemlékezvén
a kéziratkeresre, melyet barátom adott volt,
elővettem, hátha tanulmányozása más irányba
terelné gondolataimat s ilyenformán el tud-
nék aludni. Nehéz feladat volt, de végre is
kihámoztam jelentését s úgy találtam, hogy
egy Cumarvóhoz közel fekvő bányáról van
benne szó s a bánya szájának fekvését írja
pontosan körül.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokozai-nyemda.

A t. érdeklődők b. figyelmébe ajánlja
a helybeli légszeszgyár igazgatósága,
hogy ugyanott kitünő minőségű, körülbelől

két waggon zöldolaj,

továbbá

öntött vascsövek és más efféle
anyagok

eladóok.

NYILT-TÉR.

Minthogy a tavasz előre haladásával osecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI
ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt, mert olósó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezet-szerként szerepel, másrészt, mert dús szén-sav-tartalmánál fogva, specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen hatván be szén-savánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedése-nél pedig nélkülözhetetlen, hűtő, hughajtó és a szomjat o illapító hatásánál fogva.

== Kedvelt borviz. ==

A Mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

**Tisztelet annak, akit
megillet!**

Wilhelm Ferenoz gyógyszerész urnak Neunkirchenben Bécs mellett, a következőket írják Altonából 1897. évi augusztus 11-iki kelettel:

Immár 70 éves vagyok, és 10 év óta csontizületi rheuma és hámorrhoid-csomó miatt szenvedtem, de segítséget nem lelhettem. Csupán az ön Wilhelm-féle antiarthritis és anti-rheumatikus vértisztító-tésája volt képes bajomtól 3 hét alatt teljesen megszabadítani. Ezért önnek és a grófnőnek, kinek nyilatkozatát a lapokban olvastam, legjobb köszönetemet fejezem ki.

Legmélyebb tisztelettel

Ackermann Kristóf, magánzó

Altona Hamburg mellett Reichenstrasse 6.

Kapható minden gyógyszertárban.
Debreczenben Tóth Bela gyógyszerésznél.

Vegyünk Schweizer-selymet

Kérjen ön mintát fekete, fehér vagy színes újdonságainkból.

Különlegesség: Nyomott selyem-Foulard, Rayé, Cadrillé, nyers- és mosó-selyem ruháknak és blousoknak, méterenként 1 kor. 20 fillértől feljebb.

Ausztria és Magyarországon közvetlen magánfeleknek adunk el és a kiválasztott selyem-szöveteket vám- és bérmentesen a lakásra küldjük.

Schweizer & Co. Luzern
(Schweiz) selyemszövet-kivitel.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni róm. kath. egyházközségi bizottmány a Debreczenben — Varga-utcán és Szent-Anna-utca sarkán — **ujjonnan emelendő két emeletes kegyesrendű rendháznak** 141.322 kor. 88 fillérre, azaz Egyszáznegyvenegyezer háromszázhuszonkét korona 88 fillérre előirányzott **összes építési munkák tárgyában** ezennel nyilvános pályázatot hirdet, melyre a zárt és lepecsételt ajánlatok legkésőbbben folyó évi június hó 30-án déli 12 óráig Méltóságos és ítisztelendő dr. Wolafka Nándor választott püspök urnál Debreczenben benyújtandók.

Távirati és későbbben érkező ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

Bánatpénz fejében a fennjelölt határidőre dr. Wolafka Nándor ur ő Méltóságánál az ajánlat szerinti építési összeg 5%-a, azaz öt százaléka teendő le, akár készpénzben, akár valamely debreczeni pénzintézet betétkönyve alakjában, akár pedig állami letétekre alkalmas óvadékképes értékpapirokban, mely utóbbiak a hivatalosan jegyzett árfolyam mellett, de semmi esetre sem névértéken felül fognak számításba vétetni.

A rendház tervei és költség-számítása a debreczeni róm. katolikus plébániahivatalban megtekinthetők, illetve hat korona lefizetése mellett ugyanott megszerezhetők.

A költség-számítás végösszegével szemben felajánlott engedmény vagy esetleg követelt felülfizetés az ajánlatban százalékokban fejezendő, még pedig számokkal és betűkkel kiírva.

Azon esetre, ha a költség-számításból az ajánlattevő nézete szerint az építés teljes és szakszerű végrehajtásához szükséges egyes munkák kimaradtak volna, tartozik az ajánlattevő ezen munkák költségét is ajánlatában kiütnetni; ellenesetben ebbeli esetleges pótkövetelése nem fognak tekintetbe vétetni.

A rendház homlokzata általában a szintén ujonnan építendő róm. kath. főgimnázium részére tervezett és ugyancsak dr. Wolafka Nándor ur ő Méltóságánál megtekinthető homlokzattal lesz egybehangzóan ki-képzendő.

Az egyházközségi bizottmány azonban fentartja magának a jogot, hogy a homlokzat egyes részein kisebb módosításokat tehessen és hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson.

Kelt Debreczenben, 1900. június hó 9-én tartott egyházközségi gyűlésből

A debreczeni róm. kath. egyházközségi bizottmány.

Debreczen sz. kir. város

**Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Ipartársulatának
elhelyező-intézete.**

Van szerencsénk b. tudomására jutni, miszerint ipartársulatunk a szak- és képzési üzleti érdekeit mind jobban szolgálja és különösen a személyzet elhelyezése körül felforgó mizériákat végleg megszüntetni akarván, saját czége alatt **főpiacz 69. szám (Gáll-ház)** egy

személyzet elhelyező-intézetet

létesített, mely mint ilyen hivatalos lesz arra, hogy városunk tek. Rendőrfőkapitánysága, mint elsőfoku iparhatóság által szabályozott elhelyezési díjak szigorú megtartása mellett úgy a t. főnök urak, valamint az alkalmazottak teljes megelégedésére intézze el az elhelyezésekre vonatkozó összes megbízásokat.

Egyidejűleg van szerencsénk tudatni, hogy **személyzet elhelyező intézetünk** vezetésére mint egyedül megbízott ügyvezetőt **Privitzer József**, mindnyájunk által előnyösen ismert vendéglős urat sikerült megnyernünk, kinek közudomás szerinti lelkiismeretes tevékenysége, közbeesülésben álló személye minden időre biztosítékul szolgál.

Személyzet elhelyező-intézetünk működését a mai napon megkezdte és most, midőn mindezeket tudomásul vétel végett b. figyelmébe ajánljuk, kérjük, hogy szíves megbízásaival vállalatunkat megüdvöztetni méltóztassék és maradtunk szolgálatára készen

kartársi üdvözléssel

Debreczen szab. kir. város

Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Ipartársulata.

Privitzer József,

ügyvezető.